

- Voorstel aan** : Gemeenteraad van 27 november 2017
- Door tussenkomst van** : Raadscommissie van 13 november 2017
- Nummer** : 51
- Onderwerp** : Integraal huisvestingsplan 2018-2021
- Bijlage(n)** : Integraal huisvestingsplan 2018-2021
Verslag OOGO 19 september 2017
Memo zienswijzen schoolbesturen op IHP
- Steller advies** : R. Bresser
- Samenvatting** : De gemeente heeft de zorgplicht voor de onderwijshuisvesting. In het Integraal Huisvestingsplan (IHP) 2018-2021 is weergegeven welke investeringen worden gedaan in de schoolgebouwen. Vanuit de gemeentelijke visie moeten de schoolgebouwen goed gespreid, passend, duurzaam en van goede kwaliteit zijn. Daarmee moet de onderwijshuisvesting een gezonde, veilige en aantrekkelijke omgeving bieden voor kinderen, medewerkers en ouders en een uitdagende leer- en werkomgeving zijn. Er wordt concreet voorgesteld om in de periode 2018-2021 te voorzien in vervangende huisvesting voor OBS Brinkschool, aanvullende huisvesting voor de Peter Petersenschool, uitbreiding van CBS De Borg alsmede een levensduurverlengde renovatie van het Maartenscollege en GBS Het Mozaïek. In het IHP is ook een voorziening opgenomen voor eventueel wijzigende huisvestingsbehoefte voor het (voortgezet) speciaal onderwijs. Daarnaast is budget opgenomen voor het energiezuiniger maken van bestaande schoolgebouwen in het primair onderwijs.

Voorgestelde beslissing :

1. Het IHP 2018-2021 vast te stellen en het college op te dragen het IHP in de komende vier jaren uit te voeren;
2. Met de vaststelling van het IHP 2018-2021 te besluiten om de in het IHP 2014-2017 opgenomen voorziening voor energiebesparende maatregelen voor bestaande scholen in het primair onderwijs te continueren en de in het IHP 2018-2021 opgenomen regeling voor de besteding van deze middelen vast te stellen;
3. Het investeringskrediet voor investeringen in de onderwijshuisvesting van € 18.486.000 en de aanvullende exploitatielasten van € 219.000 beschikbaar te stellen voor de uitvoering van het IHP 2018-2021 en dit investeringskrediet en deze exploitatielasten op te nemen in de begroting 2018.

Nee Ja

Dit besluit heeft goedkeuring van Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen op grond van artikel 21, eerste en tweede lid, van de Wet algemene regels herindeling. Het besluit treedt pas in werking als het is goedgekeurd.

1. Inleiding

De gemeente heeft de wettelijke zorgplicht voor het bieden van passende, kwalitatief goede en veilige huisvesting voor scholen voor basisonderwijs, (voortgezet) speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs. Vanuit deze zorgplicht stelt de gemeente elke vier jaar een Integraal Huisvestingsplan (IHP) op. Het huidige IHP loopt tot eind 2017. Derhalve is een nieuw IHP opgesteld voor de periode 2018-2021. Voor het IHP 2018-2021 zijn de ontwikkelingen op het gebied van onderwijs, en de consequenties daarvan op de onderwijshuisvesting geïnventariseerd en is bezien welke maatregelen nodig zijn om op deze ontwikkelingen te anticiperen. Deze maatregelen en de voor deze maatregelen benodigde investeringen zijn in het IHP in beeld gebracht. Het IHP geeft daarmee inzicht in de inhoudelijke en financiële kaders voor de onderwijshuisvesting voor de periode 2018-2021. De in het IHP opgenomen investeringen zijn opgenomen in de begroting 2018.

2. Status van het IHP 2018-2021

Het IHP is een kaderstellend document en voorziet in de planning van de beoogde investeringen. Het IHP heeft geen juridische status, maar de schoolbesturen moeten er wel van uit kunnen gaan dat het IHP bij gelijkblijvende omstandigheden ook wordt uitgevoerd. De juridische verankering van de investeringen vindt plaats met het jaarlijks door het college vast te stellen huisvestingsprogramma, waarvoor de schoolbesturen jaarlijks een aanvraag kunnen indienen. Het IHP 2018-2021 is gebaseerd op de per 1 januari 2018 in te voeren verordening voorzieningen huisvesting onderwijs en de daarin opgenomen bepalingen voor de berekening van de ruimtebehoefte. In de wetgeving en in de op de modelverordening van de VNG gebaseerde verordening is renovatie niet opgenomen. Door de VNG, PO-raad en VO-raad is in december 2016 een voorstel gepresenteerd voor levensduurverlengende renovatie. In het voorstel is renovatie een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente en schoolbestuur. Het ministerie van OCW heeft positief gereageerd op het voorstel en gaat dit voorstel samen met de raden uitwerken. In het IHP 2018-2021 is de lijn van het voorstel gevolgd en wordt voor een aantal huisvestingsopgaven voorgesteld de haalbaarheid te onderzoeken van een levensduurverlengende renovatie.

3. Samenvatting inhoud IHP 2018-2021

In het bijgevoegde IHP is een aantal ontwikkelingen beschreven en zijn investeringen voorgesteld voor de periode 2018-2021. Hieronder is een samenvatting weergegeven.

- Na het niet doorgaan van de doordecentralisatie van het Maartenscollege heeft het Maartenscollege een aanvraag ingediend voor vervangende nieuwbouw van het westdeel, met de intentie om in overleg met de gemeente te komen tot door beide partijen te bekostigen levensduurverlengende renovatie van het gehele complex. In het IHP is voorzien in een in 2018 in gezamenlijke opdracht uit te voeren haalbaarheidsonderzoek naar de kosten en de te verwachten levensduur van de beoogde renovatie. Op basis van de levensduur en de fictieve kapitaalslasten van nieuwbouw wordt vervolgens het investeringsbudget voor renovatie bepaald. In het IHP is voor 2019 een voorziening opgenomen voor de beoogde renovatie.
- De Brinkschool groeit als gevolg van de nieuwbouwwijk Harener Holt, waardoor de huidige huisvesting niet toereikend is. Momenteel wordt onderzocht of de Brinkschool gehuisvest kan worden in de vrijgekomen locatie van het Harens Lyceum aan de Rummerinkhof 8. In het IHP is op basis van de voorlopige resultaten van het haalbaarheidsonderzoek vooralsnog uitgegaan van een levensduurverlengende renovatie van 40 jaar. In dit scenario wordt ook de gymzaal gerenoveerd. Voor de renovatie, de eerste inrichting ten behoeve van de groei en de infrastructurele aanpassingen voor een goede verkeersafhandeling is eveneens een investering opgenomen. Vanwege de toenemende ruimtebehoefte voor bewegingsonderwijs zal de gymzaal worden toegevoegd aan de capaciteit voor bewegingsonderwijs van het primair onderwijs.

- Ook CBS De Borg groeit als gevolg van de nieuwbouwwijk Harener Holt. Ten behoeve van de daarmee ook op lange termijn toenemende ruimtebehoefte, is een uitbreiding voorzien, waarbij de bestaande semi-permanente huisvesting en noodlokalen worden vervangen door permanente huisvesting en de eerste inrichting van de groei wordt bekostigd.
- De Peter Petersenschool groeit ook door de nieuwbouwwijk Harener Holt. Momenteel heeft de Peter Petersenschool twee lokalen in gebruik in het naastgelegen voormalige schoolgebouw van Visio. Met de Peter Petersenschool worden de mogelijkheden verkend voor een oplossing voor de toenemende ruimtebehoefte. Hiervoor zijn meerdere opties. De invulling is mede afhankelijk van de ruimtelijke en verkeerstechnische inpassing van de Brinkschool aan de Rummerinkhof. Er is ook een voorziening opgenomen voor de eerste inrichting van de groei.
- Het schoolgebouw van GBS Het Mozaïek kent technische en functionele beperkingen voor het gebruik als onderwijslocatie. Stichting Noorderbasis heeft een voorstel aan de gemeente voorgelegd voor een aantal technische en functionele aanpassingen, waarmee de levensduur van het gebouw kan worden verlengd. In het IHP is een voorziening opgenomen voor een bijdrage van de gemeente aan een levensduurverlengende renovatie. De haalbaarheid van deze renovatie wordt in overleg met Stichting Noorderbasis verkend.
- Het (voortgezet) speciaal onderwijs in de gemeente Haren is in ontwikkeling. De inhoudelijke uitwerking van de plannen is nog niet bekend, maar kan wel inhoudelijke gevolgen hebben voor de huisvestingsbehoefte van het (voortgezet) speciaal onderwijs. In het IHP is voor 2021 een voorziening opgenomen om in te kunnen spelen op de verwachte wijzigende huisvestingsbehoefte voor het (voortgezet) speciaal onderwijs.
- RENN4 huurt voor de Prof. W.J. Bladergroenschool een ruimte in het medisch kleuterdagverblijf Elker aan de Cantersveen en dient hiervoor jaarlijks een huisvestingsaanvraag in voor een huurvergoeding. Hiervoor is een jaarlijks terugkerende voorziening opgenomen in het IHP.
- De laatste jaren is een discrepantie ontstaan tussen de hoogte van de door de VNG gehanteerde normbedragen voor onderwijshuisvesting en de werkelijke investeringskosten voor nieuwbouw. In het IHP is een voorziening opgenomen ter compensatie van dit verschil. Deze voorziening is niet toegewezen aan de diverse huisvestingsopgaven, maar kan op basis van maatwerk worden aangewend.
- Voor onvoorziene investeringen is een reservering als PM-post opgenomen. Onvoorziene investeringen kunnen bijvoorbeeld voortkomen uit een hogere groei van de nieuwbouw van Harener Holt, wat kan leiden tot extra huisvestingsbehoefte. Andere onvoorziene investeringen kunnen bijvoorbeeld voortkomen uit het herstel van constructiefouten, waarvoor de gemeente conform de wet verantwoordelijk is.

4. Investering energiebesparende maatregelen bestaande schoolgebouwen

In het IHP 2014-2017 is een voorziening opgenomen voor energiebesparende maatregelen voor bestaande schoolgebouwen in het primair onderwijs. Deze voorziening komt voort uit de vrijval van het 'egalisatiefonds groot onderhoud' bij de overheveling van het buitenonderhoud van de schoolgebouwen van het primair onderwijs naar de schoolbesturen per 1 januari 2015. De afgelopen IHP-periode is er geen aanspraak gemaakt op deze voorziening. Om de schoolbesturen te stimuleren hun scholen te verduurzamen is de voorziening opnieuw, in een aangepaste vorm opgenomen in het IHP 2018-2021. Daarbij kunnen de besturen gebruik maken van advies en begeleiding van een onafhankelijk adviseur. De toekenning van het budget van ca. € 379.500 wordt gekoppeld aan de verbetering van het energielabel en het aantoonbaar meenemen van educatie over energiebesparing in het lesaanbod.

5. Draagvlak schoolbesturen

Het IHP is tot stand gekomen in afstemming met de schoolbesturen. Per onderwijssector is met de vertegenwoordigers van de schoolbesturen een verdiepingsslag gemaakt in de ontwikkelingen in de sector. Bezien is wat de consequenties voor het onderwijs en onderwijs-huisvesting zijn en hoe hierop kan worden geanticipeerd. Het concept IHP is in het op over-eenstemming gericht overleg (OOGO) besproken met de schoolbesturen. Het verslag van dit OOGO is als bijlage bij dit raadsvoorstel gevoegd.

De door de schoolbesturen ingediende zienswijzen op het concept IHP zijn beoordeeld en hebben op een aantal onderdelen geleid tot bijstelling van het IHP. De motivatie om de ingediende zienswijzen al dan niet te verwerken is in een separaat memorandum weergegeven, dat eveneens als bijlage bij dit raadsvoorstel is bijgevoegd.

6. Totale investeringen en exploitatielasten IHP 2018-2021

De totale voorziene investeringen en exploitatielasten die benodigd zijn voor de in het IHP 2018-2021 opgenomen maatregelen zijn in onderstaande overzichten weergegeven.

Investerings IHP	2018	2019	2020	2021	Totaal
Maartenscollege (gebouw en gymvoorziening)*	€ 40.000	€ 3.608.000			€ 3.648.000
Brinkschool (o.b.v. renovatie)*	€ 484.000	€ 3.552.000			€ 4.036.000
Groot onderhoud gymzaal Rummerinkhof*	€ 59.000	€ 436.000			€ 495.000
Infra-aanpassingen Rummerinkhof	€ 1.929.000				€ 1.929.000
1e inrichting 12e t/m 15e groep Brinkschool		€ 29.000	€ 29.000		€ 58.000
1e inrichting gymzaal Rummerinkhof 8 t.b.v. basisonderwijs	€ 53.000				€ 53.000
De Borg: tijdelijke huisvesting omzetten naar permanent*	€ 35.000	€ 1.133.000			€ 1.168.000
1e inrichting De Borg		€ 15.000		€ 15.000	€ 30.000
1e inrichting PPS	€ 15.000				€ 15.000
(V)SO: voorziening huisvestingsaanpassingen				€ 2.218.000	€ 2.218.000
Mozaiek, bijdrage gemeente t.b.v. renovatie		€ 365.000			€ 365.000
Correctie prijspeil	€ 323.000	€ 2.181.000		€ 757.000	€ 3.261.000
nader te detailleren (PM-posten)	€ 208.000	€ 208.000	€ 208.000	€ 208.000	€ 832.000
Energiebesparende maatregelen scholen PO	€ 126.000	€ 126.000	€ 126.000		€ 378.000
investerings IHP prijspeil investering	€ 3.272.000	€ 11.653.000	€ 363.000	€ 3.198.000	€ 18.486.000

* de investering is opgesplitst in een bedrag t.b.v. haalbaarheidsonderzoek of voorbereidingskosten en de investering t.b.v. de realisatie.

Exploitatie onderwijshuisvesting	2018	2019	2020	2021	Totaal
Bladergroenschool	€ 6.500	€ 6.500	€ 6.500	€ 6.500	€ 26.000
vervolg tijdelijke huisvesting Borg	€ 17.000	€ 17.000			€ 34.000
exploitatie gymzaal Rummerinkhof	€ -	€ 45.000	€ 45.000	€ 45.000	€ 135.000
nader te detailleren (PM-posten)	€ 6.000	€ 6.000	€ 6.000	€ 6.000	€ 24.000
totaal exploitatie onderwijshuisvesting	€ 29.500	€ 74.500	€ 57.500	€ 57.500	€ 219.000

Bij vertaling van de investeringen naar kapitaalslasten resulteren de volgende jaarlijkse lasten voor onderwijshuisvesting:

Jaarlijkse lasten	2018	2019	2020	2021
Lopende kapitaalslasten	€ 1.797.000	€ 1.805.000	€ 1.777.000	€ 1.750.000
Kapitaalslasten IHP 2018-2021	€ 192.000	€ 141.000	€ 823.000	€ 837.000
Lopende exploitatielasten	€ 240.000	€ 240.000	€ 240.000	€ 240.000
Exploitatielasten IHP 2018-2021	€ 29.500	€ 74.500	€ 57.500	€ 57.500
totaal exploitatie onderwijshuisvesting	€ 2.258.500	€ 2.260.500	€ 2.897.500	€ 2.884.500

Ter vergelijking, in de Algemene Uitkering van het gemeentefonds is een niet geormerkte bijdrage voor onderwijshuisvesting opgenomen van ca. € 3,3 miljoen per jaar. Geconcludeerd kan worden dat de jaarlijkse lasten, ook met de in het IHP voorziene investeringen, binnen deze bijdrage voor onderwijshuisvesting blijven.

7. Dekking investeringen en exploitatielasten

Bij de aanbidding van de concept-begroting 2018 worden zowel de extra kapitaalslasten als de extra exploitatielasten als nieuw beleid in het meerjarenperspectief gepresenteerd. De raadsbehandeling van de concept-begroting 2018 vindt plaats op 6 november a.s. Daarnaast wordt het raadsvoorstel over de onderwijshuisvesting IHP 2018-2021 in de raad van 27 november behandeld.

8. IHP is een dynamisch plan

Het IHP is geen blauwdruk. Het IHP is opgesteld als richtinggevend kader voor de komende vier jaar. Bij ongewijzigde omstandigheden is het aannemelijk dat het voorliggende plan zoals omschreven tot uitvoering worden gebracht. Er is echter ook een aantal onzekerheden, die van invloed kunnen zijn op de uitvoering van het plan. Het huisvestingsplan is gebaseerd op actuele leerlingenprognoses. Demografische ontwikkelingen en verschuiving in de belangstelling voor scholen kunnen leiden tot wijzigingen in de ruimtebehoefte en bijstelling van de plannen. Ook is nog niet inzichtelijk wat de consequenties van de verandering in aanbod van (voortgezet) speciaal onderwijs is voor de onderwijshuisvesting. Daarnaast kan de aangekondigde wijziging van wetgeving over renovatie van onderwijshuisvesting leiden tot bijstelling van de financiële kaders.

9. Financiële consequenties en Arhi toezicht

De in het IHP geplande investeringen zijn opgenomen in de begroting 2018. Gezien de financiële consequenties van het tot uitvoering brengen van het IHP, is het voorliggende besluit Arhi-plichtig.

Momenteel is nog niet duidelijk of de gemeente Haren zelfstandig blijft of samengaat met de gemeenten Groningen en Ten Boer. Hierover moeten de Tweede Kamer en Eerste Kamer een besluit nemen. Wanneer sprake is van een gemeentelijke herindeling, dan is per 1 januari 2019 sprake van een nieuwe gemeente en zal in de laatste drie jaren van de looptijd van het IHP door deze nieuwe gemeente uitvoering worden gegeven aan de onderwijshuisvesting. Bij een gemeentelijke herindeling geldt een periode van twee jaar (2019 en 2020) voor beleidsharmonisatie. In deze periode wordt het onderwijshuisvestingsbeleid van de gemeenten geïntegreerd en worden de huisvestingsplannen met elkaar verweven. Een mogelijke herindeling kan daardoor leiden tot bijstelling van de in het IHP vanaf 2019 opgenomen investeringen.

10. Planning en risico's

Er is door een aantal schoolbesturen een aanvraag ingediend voor het huisvestingsprogramma 2018. Deze aanvragen zijn met de aanvragende schoolbesturen besproken en de uitwerking van de plannen waarvoor een aanvraag is ingediend, is opgenomen in het IHP 2018-2021. Conform de verordening dient het college uiterlijk 31 december 2017 het huisvestingsprogramma 2018 vast te stellen. Wanneer het niet mogelijk is voor of op deze datum tot vaststelling van het huisvestingsprogramma te komen, kan het college de termijn verlengen tot uiterlijk 1 april 2018. Het college wenst het uitvoerend besluit over het huisvestingsprogramma 2018 te nemen binnen de kaders van een door de gemeenteraad vastgesteld IHP.

Gezien de Arhi-plicht op het besluit over het IHP en het huisvestingsprogramma, is de planning planning kritisch. Gezien deze kritische planning is het zeer wenselijk dat de raad het IHP in de raadsvergadering van 27 november vaststelt. Bij de aanvraag voor het Arhi-toezicht zal worden verzocht om een spoedige afhandeling, zodat de besluitvorming over het huisvestingsprogramma 2018 zorgvuldig en tijdig kan worden uitgevoerd.

11. Voorgestelde beslissing

Wij stellen u voor om:

1. Het IHP 2018-2021 vast te stellen en het college op te dragen het IHP in de komende vier jaren uit te voeren;
2. Met de vaststelling van het IHP 2018-2021 te besluiten om de in het IHP 2014-2017 opgenomen voorziening voor energiebesparende maatregelen voor bestaande scholen in het primair onderwijs te continueren en de in het IHP 2018-2021 opgenomen regeling voor de besteding van deze middelen vast te stellen;
3. Het investeringskrediet voor investeringen in de onderwijshuisvesting van € 18.486.000 en de aanvullende exploitatielasten van € 219.000 beschikbaar te stellen voor de uitvoering van het IHP 2018-2021 en dit investeringskrediet en deze exploitatielasten op te nemen in de begroting 2018.

Haren, 10 oktober 2017

burgemeester en wethouders,

mr. M.P. de Wilde,
secretaris

P. van Veen,
burgemeester